

Ekonomika

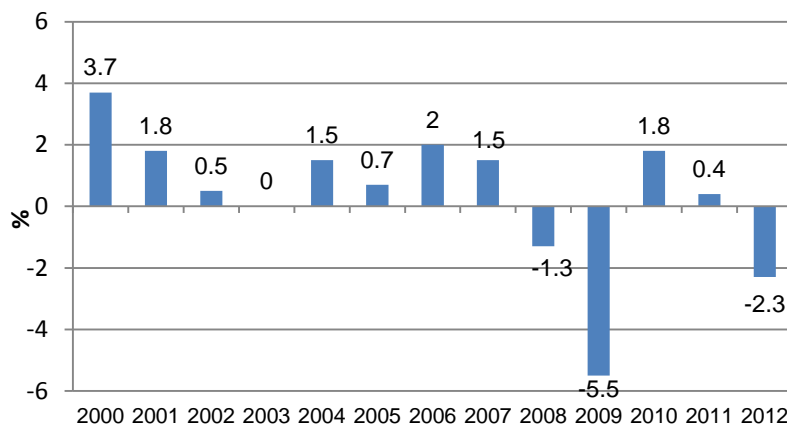
Līdz II pasaules karam Itālija bija agrāra valsts. Rūpniecības uzplaukumu no 1958. – 1963. gadam mēdz dēvēt par „ekonomikas brīnumu”. Tomēr 1973. gadā, aizsākoties naftas krīzei, Itālijas ekonomika piedzīvoja strauju lejupslīdi, jo tās rūpniecība nevarēja attīstīties bez naftas un citu dabas resursu un izejvielu importa. 1957. gadā Itālija iestājās Eiropas Ekonomiskajā asociācijā (tagadējā Eiropas Savienībā). Neilgā laikā Itālija kļuva par vienu no pasaules līderēm sadzīves elektronikas, biroja tehnikas, automobiļu, lauksaimniecības iekārtu, vieglās rūpniecības preču ražošanā. Īpaši aktīvi ir vidējie un mazie uzņēmumi, daži no kuriem ir ģimenes uzņēmumi. Itālijā pastāv arī ievērojama „pagrīdes” ekonomika, kas pēc dažu speciālistu vērtējuma ir pat 17% no IKP. Tas īpaši vērojams lauksaimniecības, celtniecības un pakalpojumu sektoros.

Itālija ir 3.lielākā ekonomika eirozonā, taču tās pašreizējo izaugsmi kavē īpaši augstais valsts parāds. Kopš 2007.gada tas ir vienmērīgi pieaudzis, 2012.gadā pat sasniedzot 126% no IKP.

2011.gada 2.pusē Itālijas valdība pieņēma 3 taupības pasākumu paketes, kas samazinātu tās budžeta deficītu, kā arī palīdzētu samazināt aizņēmumu izmaksas. Taupības pasākumu vidū bija tādi pasākumi kā pievienotās vērtības nodokļa palielināšana (līdz 22% no 01.07.13.), pensiju reforma un valsts administratīvo izdevumu samazināšana.

Kopumā globālās krīzes iespaidā Itālijas ekonomika 2009. gadā saruka par 5.5%, pēc tam bija vērojams neliels uzlabojums, taču 2012.gadā ekonomiskā izaugsme un darba tirgus apstākļi pasliktinājās: IKP pieaugums bija -2.3% un bezdarbs sasniedza 11% (tostarp jauniešu bezdarbs 35%). Valdība ir uzsākusi vairākas reformu iniciatīvas, lai palielinātu ilgtermiņa ekonomisko izaugsmi un ir paredzēts, ka 2013.gadā IKP pieaugums būs -0.5%. Galvenais IKP pieauguma veicinātājs būtu eksports.

IKP pieaugums, %

Avots: Itālijas Centrālā statistikas pārvalde - www.istat.it

Ziemeļitālija ir viens no bagātākajiem un attīstītākajiem Eiropas reģioniem. Tur atrodas daudzi rūpniecības uzņēmumi, ir blīvs autoceļu un dzelzeļu tīkls. Ziemeļitālija ir arī visblīvāk apdzīvota. Dienviditālija ir ievērojami nabadzīgāka. Te nav plašu un auglīgu līdzenumu. Viens no nabadzības iemesliem ir lielu rūpniecības uzņēmumu trūkums. Tādēļ cilvēki no mazāk attīstītajiem reģioniem dodas darba meklējumos uz valsts ziemeļiem. Nevienmērīgā reģionu attīstība būtiski ietekmē Itālijas kopējo darba tirgu. Lai gan 2012.gadā vidējais bezdarba līmenis 10,7%, taču dažviet Dienviditālijā bezdarba līmenis pārsniedz pat 20%.

Itālijā pārsvarā ir mazi un vidēji ģimenes uzņēmumi, mazāk veiksmīga ir multinacionālo kompāniju darbība Itālijā.

Galvenās rūpniecības nozares ir mašīnbūve, ķīmiskā rūpniecība, farmācija, pārtikas rūpniecība un tekstilrūpniecība. Pazīstamākie Itālijas mašīnbūves izstrādājumi ir *Fiat* un *Alfa Romeo* vieglie automobiļi un *Ferrari* sacīkšu automašīnas. Itālija ir motorolleru dzimtene.

Galvenie ķīmiskās rūpniecības ražojumi ir minerālmēsli, lakas, krāsas un farmaceitiskie līdzekļi. Strauji attīstās organiskās sintēzes produktu ražošana un naftas pārstrāde. Lielākie ķīmiskās rūpniecības centri izvietojušies piekrastē.

Jau viduslaiku Eiropā popularitāti un atzinību guva itāļu meistarau austie zīda un brokāta audumi. Itālija šodien ir Eiropas nozīmīgākā tekstiliju un gatavo apģērbu ražotāja. Plaši pazīstami tādi zīmoli kā *Versace*, *Valentino*, *Fendi*, *Gucci*, *Prada*, *Roberto Cavalli*, *Sergio Rossi*, *Dolce & Gabbana*, *Benetton*, *Armani* u.c

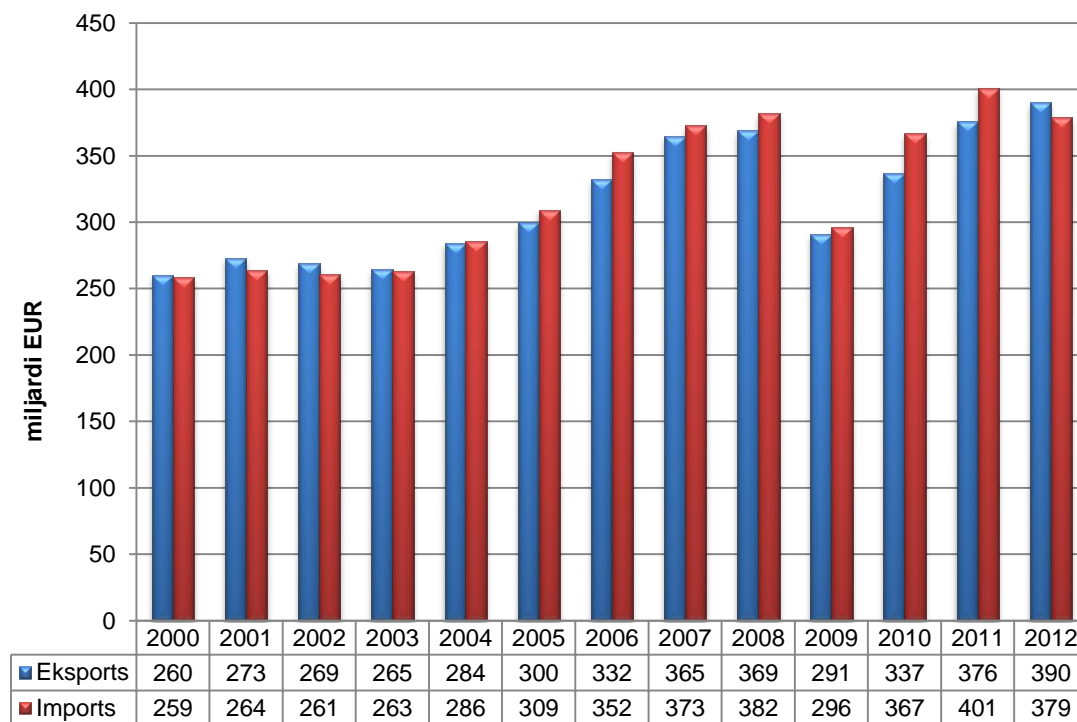
Lauksaimniecības efektivitāte Itālijā ir daudz zemāka nekā citās Rietumeiropas valstīs, kaut arī lauksaimniecībai ir ļoti sena vēsture un tradīcijas. Lauksaimniecības attīstību kavē ūdens trūkums, kā arī nepietiekamais transporta ceļu tīkls. Īpaši tas vērojams Itālijas centrālajā un dienvidu daļā, kā arī tai piederošajās salās.

Ārējā tirdzniecība

Visciešākā ekonomiskā sadarbība Itālijai ir ar Eiropas Savienības dalībvalstīm, to īpatsvars Itālijas ārējā tirdzniecībā ir 57%. No 2003. gada līdz 2008. gadam pieauga gan preču eksports, gan imports. Taču 2009. gadā globālās krīzes iespaidā ārējā tirdzniecība krasī samazinājās. 2009.gadā eksporta samazinājums bija -21% salīdzinājumā ar 2008. gadu, bet importa -23%. Pēc tam ārējā tirdzniecība pamazām pieauga un 2012.gadā eksporta vērtība bija 390 miljardi EUR (4% pieaugums salīdzinājumā ar 2011.gadu) un importa vērtība – 379 miljardi EUR (-5% samazinājums salīdzinājumā ar 2011.gadu).

Pirmo reizi pēdējo gadu laikā ārējās tirdzniecības bilance ir pozitīva – 11 miljardi EUR.

Itālijas preču eksporta un importa dinamika, miljardi EUR

Avots: Itālijas Centrālā statistikas pārvalde - www.istat.it

Itālijas galvenās eksporta preces ir kodolreaktori, katli un mehāniskās iekārtas (19,7% no kopējā eksporta 2012. gadā), transporta līdzekļi un to daļas (7,2%), elektroierīces un elektroiekārtas (5,7%), minerāleļļa un minerālais kurināmais (5,6%), dzelzs un tērauda izstrādājumi (3,1%), plastmasas izstrādājumi (4%) un farmācijas izstrādājumi (4%).

Itālija pārsvarā importē minerālo kurināmo (28,4% no kopējā importa 2012.gadā), kodolreaktorus, katlus un mehāniskās iekārtas (8,1%), elektroierīces un elektroiekārtas (7,1%), transportlīdzekļus un to detaļas (6,7%), farmācijas produktus (5%) un plastmasas izstrādājumus (4%).

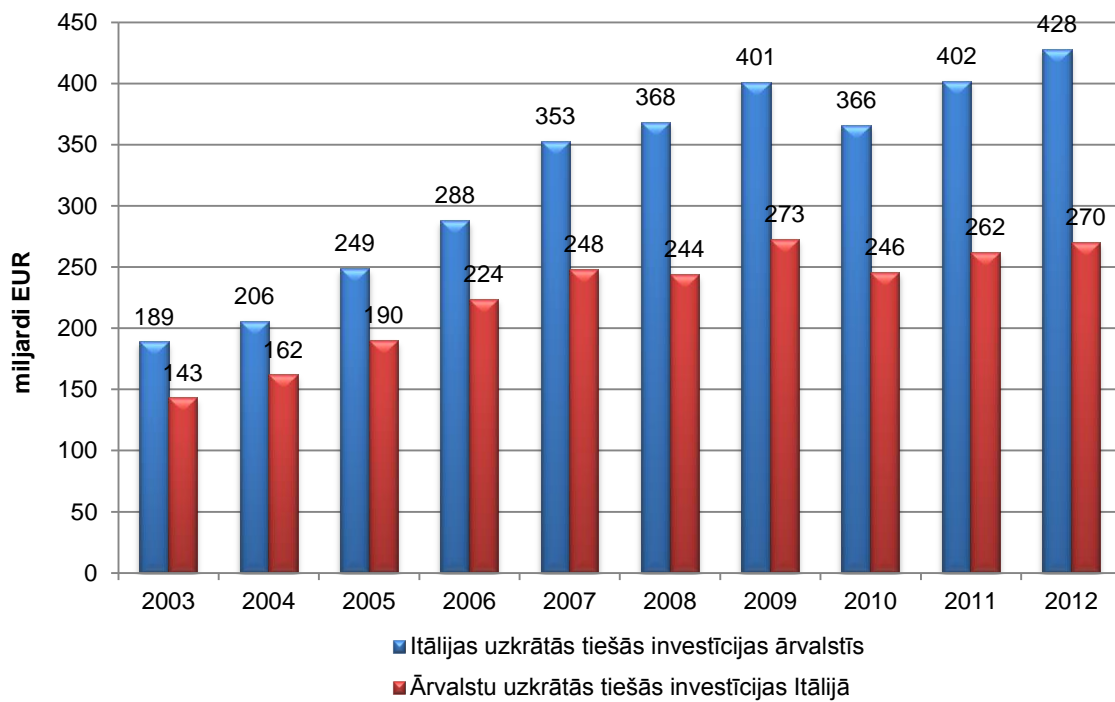
Galvenie Itālijas tirdzniecības partneri ir Vācija (eksports – 13% un imports 15%) un Francija (eksports – 11% un imports 8%).

Investīcijas

2012. gadā uzkrātās ārvalstu tiešās investīcijas Itālijā sasniedza 270,5 miljardus EUR, kas pieauga par 3% salīdzinājumā ar 2011. gadu, bet Itālijas uzkrāto tiešo investīciju ārvalstīs vērtība bija 428 miljardi EUR, pieaugot par 1,4%. Tiešo investīciju bilance ir izteikti pozitīva +158 miljardi EUR.

Itālijas varas institūcijas īpaši strādā pie investīciju piesaistes ekonomiski atpalikušajiem reģioniem, lai attīstītos apstrādes rūpniecība un mazinātos augstais bezdarba līmenis.

Starptautisko tiešo investīciju bilance, miljardi EUR

Avots: Itālijas Nacionālā banka - www.bancaditalia.it